

't Bildt

Ferkiezingsprogram 2010 – 2014

Sterk en Soasjaal

Gemeenteraadsferkiezings 3 maart 2010

Ferkiezingsprogram PvdA 't Bildt 2010-2014

"Metnander en foornander"

Inhoudsopgave

0. Inlaiding

Speerpunten:

1. Gemeentlike herindeling of samenwerking in Middelseferbând
2. Burgerpartisipasy
3. Onderwiis en jeugdbelaid
4. Ekonomys belaid en werkgelegenhyd
5. Soasjale foorsienings en ouwerenbelaid
6. Rekreeasy
7. Rúmtlike ordening
8. Kûnst en Kultuur
9. Duursemyd
10. Sport
11. Sinterasy

0. Inlaiding

"Metnander en foornander"

't Politike klimaat in Nederland ferandert. Persoanlik "charisma" en 't fersimpelen fan problemen like 't te winnen fan idealen en duurseme oplossings. En daarmee binne wy bij de titel fan ôns ferkiezingsprogram: "Metnander en foornander"! Wy sien allegaar deselde problemen...maar wij siene de oplossing in 't metnander soeken naar oplossings en 'e ferantwoordelikhed dêrfoor metnander dele.

Mînsen motte hur aigen leven inrichte kinne, maar hur ok geborgen wete in 'n samenleving werin't mînsen foornander Sorge. Rûmte foor 't individu en 'e sorg foornander motte in balâns weze. Rûmte om te wezen die't je binne, maar ok rûmte die't je anderen geve. Wij streve naar 'n samenleving wer't rûmte is foor elkeneen. Rûmte ok in 'e hoofden fan mînsen; 't is soms wel och soa benaud, krap en smâl in Nederland! Goeie ideën fan burgers motte rûmte krije.

Jongeren groeie op in 'n samenleving die't gedurig ingewikkelder wort. Om se foor te beraden op 'n goeie toekomst is goed onderwijs norig. Se motte hur in 'n failige omgeving ontwikkelde kinne. Ok folwassenen ferdiened de kâns om hur skoale te bliven om aktyf an 'e samenleving met doen blive te kinnen. 'n Leven lang leren sil hyltyd meer 'n normale gang fan saken worre foor elkeneen.

't Bildt is 'n gemeente met inweuners die't in 't Bildts, Fries of Nederlâns metnander kommunisere. Dat wille wy graag soa houwe! De kulturele aktiviteiten soa as teneelferenings, mezykgeselskappen, koren en korpsen binne fan groate betekenis foor 'e lokale identiteit fan 'e gemeente 't Bildt. En niet te fergeten de talloaze sportferenings. 't Metdoen an deuze aktiviteiten geeft 'e inweuners de kâns om aktyf met te doen an 'e samenleving.

De lêste tiid is der in 'e media feul aandacht foor 'e bestuurskracht fan gemeenten. 't Fenomeen gemeentlike herindeling is ok 'n aandachtspunt foor ôns gemeente.

De ôflopen perioade hê wy 'n overeenkomst tekend met de gemeenten Ferwerderadeel, Menaldemadeel en Lúwteradeel. Deuze overeenkomst hout in dat wy de kommende perioade ondersoeken gaan at wy in staat binne met 'n stevige samenwerking te ontkommen an 'n herindeling waarbij de gemeente 't Bildt as selsstandige gemeente ferdwine sou. Deur te soeken na mooglike samenwerkingsferbanden en dermed in staat te wezen om as gemeente effektyf hur taken út te foeren, kin 'e selsstandighed en dermed 'e aigen identiteit behouwen blive.

Duursemyd is 'n begrip dat 'e lêste tiid ok folop in 'e belangstelling staat. Wille wy 'n fisy foor 'e langere termyn op 't gebied fan natuur en miljeu, maar ok op 't

gebied fan 'e ekonomy en niet te fergeeten op 't gebied fan 'e leefomgeving, dan motte wy lef toane en op 'n andere manier infulling geve an deuze onderwerpen.

'n Tal fragen der't niet simpel 'n antwoord op te geven is:

* Krimp is 'n aktueel onderwerp. Durve wy naar 'e toekomst te kiken? Siene wy alleen bedraigings of denke wy in kânsen?

* 't Begrip fergrizing wort soms negatyf erfaren. In ôns gebied sille der relatyf meer ouweloï weze as jongeloi. Hoe kike wy dêr teugenan? En wat betekent dat foor jongeloi?

* Foor ferenings wort 't gedurig lastiger om frijwilligers te finen. Is dat 'n saak fan 'e ferenings alleen? De ferenings fan dorpsbelang/streekbelang krije gedurig meer taken: se hewwe 'n dorpsfisy ontwikkeld en motte dêr feerder infulling an geve tegaar met 'e inweuners. Is dat sonder ondersteuning wel haalbaar? Mot der meskien meer samenwerkt worre deur overkoepelende bestuursfunksys in te stellen?

* De ekonomise krisis, wat betekent dat foor ôns? Motte wy ôfwachte? Of motte wy infestere? En werin? En in wie?

Wy fine wel dat 'e oplossings socht worre motte in 't samenwerken met ôns burgers en 'e kollega partijen. Niet as losse partijen, maar fanút 'n gesamelike fisys dat 't leven en weunen en werken op 't Bildt goed is en dat wy dat soa houwe wille.

De PvdA het niet 'n klip en klaar antwoord.

De PvdA maakt 'm sorgen at 't gaat om 'e betrokkenhyd fan 'e inweuners bij saken fan 'e gemeente. Mînsen foele hur te min betrokken bij hur gemeente... De media werke met an 'n overheersend beeld dat 'e poalityk en 'e overhyd niet lústere na de burger.

Der is 'n kloof tussen 'e inweuners en 'e gemeente (en 'e polityk), tussen burger en bestuur. 't Is 'n útdaging om deuze kloof te dichten. Ôfstand erfare je niet fan 'e polityk of fan 'e gemeente út, ôfstand erfare je as burger. **'t Is de kûnst om 't geluud en 'e goeie ideeën fan 'e burger te horen en niet op foorhând je aigen plan te ferdedigen.**

Hoewel 't wy de ôflopen perioade de eerste stappen set hê soa as de inspraakprosedure met 't swembad en 't instellen fan 'e RadeRaad, binne wy der nag niet. As fraksy binnen 'e PvdA binne wy deur middel fan 'n tal húsbesoeken in gesprek gaan met inweuners fan 'e gemeente. Deuze bijeenkomsten binne as posityf erfaren. Mînsen binne interesseerd in 'e gemeentlike polityk!

En 'e sorgflat...

De sorgflat is 'n punt fan sorg foor ôns. De relasy tussen ondernimmers, opdrachtgevers en 't openbaar bestuur is onder druk kommen te staan. Tefeul gedoe dat hest niet meer te begripen is.

’t fertrouwen in ’e lokale demokrasy krijt dêrmet ’n stevige knau. ’t Is de moeite wirrig om ’n onôfhanklik ondersoek plak fine te laten over de problemen rûndom ’e sorgflat.

En eandsybeslút: ’t leven hout niet op bij de Bildtse grânzen. Ok búttten ôns grânzen leve mînsen die ’t recht hê op ôns steun. De gemeente ’t Bildt het ôfpraat om met te werken an ’t halen fan ’e Millenniumdoelen. Derin binne onder andere de ôfspraken maakt om ôns in te setten foor ondersteuning an projekten in ontwikkelingslannen. Dernaast is de gemeente ’t Bildt sont kort ’n Fairtradegemeente; wy hê beloofd ôns in te spannen foor ’n eerliker ferdeling in ’e wereldhandel.

Tot slot hê wy ôns ferkiezingsprogram helder formuleerd. Dus gyn loaze kreten, maar konkreet en dúdlik wêr mooglik! Wij geve dut weer an ’e hând fan ’e folgende twee onderdelen: Wêr sette wy ôns foor in en wat merke jou derfan as inweuner fan ’t Bildt?

1. Samenwerking in Middelseeferbând

Wij sette ôns in foor:

- 1. In 2013 is de evaluasy fan ’e samenwerking in Middelseeferbând. Ant die tiid gane wy foor die samenwerking. Met as doel ’t houwen fan aigen selsstandighyd en identiteit.
- 2. Wij wille jou as inweuner betrekke bij de feerdere form fan samenwerking in Middelseeferbând.

Wat merke jou hier as inweuner fan ’t Bildt fan?

- 1. Gemeente ’t Bildt blijft ’n selsstandige gemeente ant ’t evaluasymomint in 2013. Ant die tiid sille wy ôns pylken richte op ’t fersterken fan ’e samenwerking met as doel in ’e klauwen houwe fan ’e útfoeringskosten, beperken fan ingewikkelde regels. Wij as klaine gemeente binne niet in staat om ’e gedurig maar groeiende taken fan ôns gemeente kwalitatyf goed út te foeren. Samenwerking biedt kânsen om deuze kwaliteit levere te bliven.
- 2. Wy sille jou mening frage op ’t momint dat ’e toekomstige samenwerking ter diskussy staat. Ôns motto hierbij is: Die ’t fertrouwen geeft, krijt fertrouwen. Dat is ôns houding. Wij nimme jou serieuus deur te lústeren, jou te betrekken bij dut sware onderwerp en nimme dan pas ’n beslút en motivere ôns beslút derna na jou as inweuner.

2. Burgerpartisipasy

Wij sette ôns in foor:

- 1. 't Útbouwen fan 'e RadeRaad:
 - a. Dêr wer't 't over belangrike onderwerpen fan 'n bepaald dorp gaat komt 'e RadeRaad na jou dorp toe en dus na jou toe.
 - b. Onderwerpen die 't jou belangrik fine wille wy op 'e aginda fan 'e RadeRaad sette.
- 2. Korte linen tussen 'e polityk, gemeente, ferenings, maatskaplike organisasys en plaatslike belangen.
- 3. Korte linen met jou as inweuner. Rechtstreekse toeganklikhyd na burgemeester en wethouwers en raadsleden. In elk gefal stane de PvdA fraksyleden en 'e PvdA bestuursleden altyd klaar om na jou opmerkings/anbefelings te lústeren en dermet an 'e slag te gaan.
- 4. Inweuners út 't Bildt wete meestal och soa goed wat se wille en niet wille. 'n Groatere aigen ferantwoordlikhyd slút der goed bij an. Wy stimulare 't dat 'e beweuners 't recht krije met te praten en dat belaid en útfoering soafeul mooglik tot stand komt in samenspraak met inweuners en organisasys. Derom wil 'e PvdA dat 'e gemeente bij sware saken de inweuners al in 'n froeg stadium bij de plannen betrekt.
- 5. Fersterking fan 'e rol fan 'e ferenings foor dorpsbelang.

Wat merke jou hier as inweuner fan 't Bildt fan?

- 1. Wij komme as RadeRaad bij belangrike onderwerpen na jou toe.
- 2. Deur jou androegen agindapunten sette wy op 'e aginda fan 'e RadeRaad.
- 3. Deur huuskamerbijeekomsten bij jou in 't dorp te organiseren gane wy met jou in gesprek.
- 4. Wij lústere na de inbring fan 'e inweuners, nimme dan pas beslútt en motivere ôns beslútt na de betrokkenen.

3. Onderwiis en jeugdbelaid

Onderwijs

Wij sette ôns in foor:

- 1. Wy sille ôns insette foor 't behoud fan 't openbaar onderwiis (basis en fortset) op 't Bildt.
- 2. Wy ondersoeke at 'n gesamelike 'Kampus' foor baide skoalen fan 't fortset onderwiis haalber is. 't Overeand houwen fan twee ôfsonderlike skoalen fan fortset onderwiis is op termyn finansjeel niet haalber. Deur samenwerking fan 'e baide skoalen kinne je 't anbod en 'e kwaliteit fan 't onderwiis ok in 'e toekomst realiseren blive. 'Samen' is ok 'samen'. 'n gemeenskaplike fisy op 't fortset onderwiis mot 'e basis weze fan 'e 'Kampus'. Deuze gemeenskaplike fisy mot ok 'fysiek' sichtber weze in 'e eventueel nij te bouwen kampus.
- 3. Kines hê recht op goed onderwiis in 'n failige en gesônde omgeving. Kines motte hur failig foele op skoal. Wij wille permaninte inisjativen steune die't leerlingen soasjaal weerber make. 't Instellen fan sorgadfyteams en skoaljeugdbelaid ondersteune wy.

- 4. Deur de befolkingsdaling sille in 'e toekomst minder kines na de skoalen gaan. Wij streve na kwalitatyf hoogwirrig onderwijs. De "brede-skoal-gedachte" kin hierbij 'n oplossing weze.
- 5. 't Tal folwassenen dat 'n taalachterstand het is al 'n lange tiid te hoog (10 % fan 'e befolking). Wij sette ôns in foor 'n daling hierfan.
- 6. Wij sette ôns in om nije Nederlanders 'n goeie basis te bieden om suksesfol integrere te kinnen in ôns gemeenskap.
- 7. Wij wille deur intensive leerlingebegeleiding en foorskoalse edukasy de foortidige skoalútfal teugengaan.
- 8. Fortsetten fan 't projekt meertalig onderwijs, bijgelyks deur 't ontwikkelen fan lesbrievens in 't Nederlâns, 't Bildts, 't Fries en 't Engels.
- 9. 't Ferkeer en 'e soasjale failighyd rônd 'e skoalen ferdient blivend ôns aandacht.

Wat merke jou hier as inweuner fan ´t Bildt fan?

- 1. Jou worre op 'e hoogte houwen en betrokken bij de ontwikkeling wat 'e 'Kampus' betreft. Wy houwe alle aspekten die't te maken hê met 'e infuling fan 't tetale plan in 'e gaten. Jou motte derbij dinke an: de gefolgen foor de beweuners fan 'e Dirk Janszstraat, de inrichting fan 't ouwe Ulbe van Houten terrain, de ferkeerstechnise aspekten. Úteraard sille wy de samenwerking tussen de baide skoalen kritys folge.
- 2. Wij fine dat 'e eventuele 'Kampus' festigd worre mot in 'e dorpskern. Arguminten hierfoor binne: betaalberhyd en 'e fersterking fan 'e samenwerking fan onderwijs en sport. Wij wille de jeugd niet ferbanne na de búttenkant fan 't dorp.
- 3. De ferkeersonfailige situasys rônd skoalen, en fia inspraak, inbrocht in ôns Gemeentlik Ferkeers- en Ferfoersplan 2009 – 2015, sille wy nauwlettend in 'e gaten houwe at 'e útfoering neffens plan plakfine sil.
- 4. Op dut stoit wort studeerd op 't basisonderwiis in 'e toekomst. De brede-skoal-gedachte wille wy met jou beprate as een fan 'e mooglike oplossings foor 't behoud fan 'e kwaliteit fan 't onderwijs in 'e dorpen op lange termyn.

Jeugdbelaid

Wij sette ôns in foor:

- 1. De roade draad foor 't jeugdbelaid is de útfoering fan 'e kadernotisy jeugdbelaid.
- 2. Jongeloi motte hur in 'n failige omgeving ontwikkelen kinne soawel op skoal as in 'e frije tiid.
- 3. De hoogte fan 'e kontríbússy mág gyn belemmering weze foor 't metdoen an sportieve en kulturele aktiviteiten).
- 4. Finansjele middels beskikber stelle foor 't oprichten fan jeugdhonken. 't Inisjatief mot wel út 'e dorpen (jongeloi) sels wegkomme. Bij 't beskikber stellen fan finansjele middels is ôns standpunt: gelike monniken gelike kappen. Dus niet 't ene dorp feul meer as 't andere dorp. De rest mot finansierd worre út selswerksemhyd en feerdere subsidys en sponsering.
- 5. Der komt een anspreekpunt der't jongeren hur melde kinne die't hur onfailig foele op welke manier dan ok. 't Gaat derom dat 'e hulp die't norig is boaden wort. Wij wille foorkomme dat niet ferskillende instânsys hur

met ôns jongeren bemoeie en dat ôns jeugd deur de bomen 't bos niet siet deur de protte helpferlieningsinstânsys. 't In 2010 op te starten Sintrum Jeugd en Gesin mot Sorge foor nag intensivere samenwerking in 'e helpferlieningsketen. 't Sintrum Jeugd en Gesin is 't aanspreekpunt der't jongeren hur anmelde kinne. Belangryk hierbij is dat der gyn dubbel werk deen wort en dat 'e jongeren niet fan 't kassy na de muur sturd worre.

- 6. De kloof tussen jongeren en 'e polityk is nag altyd te groot. Wij sien 't as 'n útdaging om 'e jongeloi te betrekken bij poalitike onderwerpen die't met hur leefwereld te krijen hèn. De jongeren bepale sels de agenda en 'e manier werop dut plak fine mot.

Wat merke jou hier as inweuner fan 't Bildt fan?

- 1. Die jongeren die't om finansjele redenen niet aktyf deelnimme kinne an sport en kulturele aktiviteiteen sille wy finansjeel ondersteune.
- 2. Wij sille útföering geve an 'e kadernetisy jeugdbelaid. Foor de planning verwize wy na deuze netisy.
- 3. Wij wille ôns jongeloi stimelere om na de jeugdhonken te gaan. Maar wy binne ôns derfan bewust dat dut niet foor elke jongere (groep jongeren) antreklik is. Foor die groep jongeren die't niet naar 't jeugdhonk gaat, om wat foor reden dan ok, en kiest foor 'n aigen onderkommen kin 'n útsondering maakt worre. Deuze útsondering måg niet op openbaar terrain en allenig onder 'n tal foorwaarden. Hierbij kinne jou dinke an failighydsaisens, drankgebrúk en toesicht. Alles fastlaid in 'n overeenkomst met 'e gemeente.
- 4. De PvdA fraksy gaat in gesprek met jongeren op lekasys, soawel in jeugdhonken as in andere onderkommens.
- 5. Jongeren die't hur onfailig voele in 'e thússitewasy of bijgelyks op skoalen, motte 'n makkelik toeganklik en herkenber meldpunt hèn.

4. Ekonomys belaid en werkgelegenhyd

Wij sette ôns in foor:

- 1. Wij streve derna dat mînsen metdoen in 'e maatskappij. Útgangspunt is dat alles deran deen worre mot om mînsen an 't werk te helpen in plak fan an 'n útkering. Werk ferskaft niet allenig inkommen, maar sorgt ok foor betrokkenhyd bij de samenleving. Werk is 'n sterk middel om fereenseming foor te kommen ('t Bildt skoort spitig genug hoog op dut stik fan saken). Infestere in inaktiven is noarig om 'e fergrizing in 'e toekomst op te fangen. Re-integrasy is gyn eenhydswurst maar maatwerk. Dink fanút kânsen en niet fanút juridise behainingen.
- 2. Wij erkenne overigens ok dat betaald werk niet foor elkeneen haalber is en dat der altyd 'n kategory mînsen weze sil die't ondanks alle inspannings niet an 't werk komt en anwezen is op 'n útkering. Ok foor deuze kategory is 't fan belang dat sij deur middel fan projekten partisipere in 'e maatskappij om op die manier niet in 'n soasjaal isolemint te kommen.
- 3. Wij sille derop toesien dat der genoeg staaize- en leerplakken foor jongeren binne bij de gemeente en bij bedriven binnen 'e gemeente.

- 4. Stimulere fan maatskaplik ferantwoord ondernimmen. Stimulere dat ôns bedriven en 'e gemeente hur ok insetten gaan foor ôns inweuners die't an 'e kant staan.
- 5. Langer lere foor jongeren betaalber en toeganklik make as infestering teugen oplopende jeugdwerkeloashyd.
- 6. Selsständig ondernimmen deur jongeren te stimuleren om se fast te houwen foor ôns gemeente.
- 7. Wy gaan ôns insetten foor 'n sterk ekonomys belaid. Dut is fooral fan belang foor de leefberhyd binnen ôns gemeenskap. Bundeling fan 'e portefúllys soasjale saken en ekonomise saken is wînslik.
- 8. Bij anbestedingen fan ôns gemeente mot ferplicht opnommen worre dat 't bedriif sien laat hoe't y maatskaplik ferantwoord ondernimmen infullen gaat.

Wat merke jou hier as inweuner fan 't Bildt fan?

- 1. Dat ok ôns gemeentelike organisasy 'm daadwerklik openstelt foor werkloazen en arbeidshandikaptten. 't Bildt nimt minimaal 4 werkloazen en arbeidshandikaptten op.
- 2. Ôns gemeente sil 'm hard make om sels jongeren staaize- en leerwerkplakken an te bieden en bedriven te stimuleren om dut ok doen te gaan.
- 3. 90 % Fan ôns inweuners gaan partisipieren (frijwilligerswerk, staaize, werken met behoud fan útkering ensf.). Alles wort derop richt om mînsen aktyf partisipere te laten in 'e maatskappij om soa de ôfstand ant 'e arbeidsmarkt soa klain mooglik te houwen.
- 4. Bij sommige inweuners sille re-integrasy aktiviteiten niet helpe. Hierfoor motte wy ôns richte op prevînsy soadat mînsen niet in finansjele of andere problemen komme en metdoen in 'e maatskappij.
- 5. Een portefúllihouwer foor ekonomise en soasjale saken.
- 6. 't Ondernimmerskip fan jongeren stimulere deur middel fan projektsubsidys met as doel jongeren fast te houwen foor ôns gemeente.

5. Soasjale foorsienings en ouwerenbelaid

Wij sette ôns in foor:

- 1. De overhyd doet 'n toenimmend beroep op 'e aigen ferantwoordlikhyd en 'e selsrêdsemhyd fan ouweren en mins en út kwetsbare groepen. Wy wille dat sij soalang mooglik in 'e aigen soasjale leefomgeving weunen blive kinne.
- 2. Wy hê met name andacht foor de armoed bij 'n groeiende groep ouweren. Bij hur is der faak onfoldoende informasy over foorsienings en is der in toenimmende mate sprake fan soasjaal isolemint. De WMO-leketten en informasypunten speule 'n belangrike rol bij 't toeganklik maken fan 't gemeentelike anti-armoed belaid.
- 3. De 'cliënt' staat sintraal werbij't 'n goeie ôfstemming tussen 'e ferskillende aanbieders en organisasys plakfine motte. 't Bundelen fan 'e

ferskillende organisasys mot dúdlikhyd geve bij de 'cliënt' over 'e fraag wie't nou wêr ferantwoordelik foor is.

- 4. Wij wille de doelstellings fan 'e wet partisipasybudzjet koppele an 'e doelstelling fan 'e WMO, Wet Werk en Bijstand en 'e Wet Soasjale Werkfoorsienings. Wij stelle mînsen foorop en niet de regels.
- 5. Leegdrempelighyd en eenfoud fan regels foor 't brúkken fan soasjale foorsienings mot as útgangspunt diene.

Wat merke jou hier as inweuner fan ´t Bildt fan?

- 1. Meer ouweren en mînsen út kwetsbere groepen sille aktyf an 'e samenleving met doen gaan.
- 2. 't Indienen fan 'n anfraag foor 'n finansjele en/of andere foorsiening wort eenfoudiger maakt en 'e gemeente beslist gauwer.

6. Rekreasie

Wij sette ôns in foor:

- 1. Rekreasie en toerisme diene ok as fersterking foor 'e leefberhyd fan ôns aigen inweuners en ôns gebied.
- 2. Wij wille anslúttingen realisere tussen de Elfstedenfaarroete en 'e dorpen die't dêr geskikt foor binne. Plus de inrichting fan toplekasys soa as Swarte Haan, De Dwinger en Ouwe-Syl.
- 3. Feerder infulling geve an 'e ontwikkeling fan 'e rekreasie. De gemeente het hierin 'n stimulerende rol. Anslútting soeke in Middelseferbând.
- 4. Útgangspunten hierbij binne: klainskalighyd en 'n karakter dat past bij 't Bildt.
- 5. Promoasy fan ôns gemeente op rekreatyf en toeristys gebied.
- 6. Feerder ontwikkelen fan fyts- en koierpâden.
- 7. Alles in samenwerking met 'e plaatslike belangen en ondernimmers.

Wat merke jou hier as inweuner fan ´t Bildt fan?

- 1. Meer levendighyd en bedrivighyd in 'e dorpskernen. Wy dinke hierbij an: inrichting Dwinger, ontwikkelen Swarte Haan en Ouwe-Syl.
- 2. Foor de andere dorpen wachte wy de plannen fan deuze dorpen ôf. Inklusyf de útkomsten fan 't ondersoek na de antakking fan 'e dorpen an 'e Elfstedenfaarroete.
- 3. Rekreasieondernimmers sille inspringe op 'e ontwikkelingen die't 'e rekreasie in relasy tot 'e Elfstedenfaarroete biede sil.
- 4. Delsetten fan informasypunten en internettoepassings (hyves ensf.) feerder wikkele.

7. Rúmtlike ordening

Wij sette ôns in foor:

- 1. De PvdA set 'm in foor 'n rúmtlik belaid dat richt is op 'n antreklik en 'n kwalitatyf goeie weun-, werk- en leefomgeving. Derbij is en blijft andacht foor natuur en 'e openhyd fan ôns landskap. Útteraard sille wy de karakteristike waarden in ôns dorpen intakt late en wer't dat mooglik is útbraide en herstelle.
- 2. Dut fertaalt 'm in dorpen met 'n farieerd weuninganbod: soawel koop as huur, duur en goedkoop.
- 3. In eerste instansy wille wy ôns richte op handhaving fan ôns bestaande weuningbouw. Dut betekent kieze foor kwaliteitferbettering fan ôns bestaande weunings, inbraaiding en infuling fan lege plakken i.p.f. groate útbraidingsplannen. Wij make ôns sterk om bestaande weunings ferbetere te laten en weunings ferfange te laten die't niet meer aan 'e aisen fan kwaliteit en duursemyd foldoen.
- 4. De PvdA sil bij 't beordelen fan bouplannen foor agrarise bedriven (inkl. bijgebouwen) rekening houwe met soawel 't bestemmingsplan búttengebied as 't grôndbonnen karakter fan 'e foornommen aktiviteit.
- 5. Glâstúnbou is niet wînslik en niet passend op 't Bildt.
- 6. Wy wille ondernimmers stimulare om hur in ôns gemeente te festigen. Wy sille bedriven akseptere soalang deuze gyn skade toebringe an ôns open en karakteristike omgeving. Kortom: 't mot passe binnen ôns omgeving en ôns bestaande bedriveterrainen.
- 7. Stimulare dat soafeul mooglik duursem en levensloopbestindig bouwd wort (sien onderdeel duursemyd).
- 8. Wy wille betaalbere weunings stimulare werbij't de grôndpriis 'n reële basis formt.
- 9. Foor de PvdA is 't Gemeentlik Ferkeers- en Ferfoersplan 2009 – 2015 laidend.
- 10. De PvdA fynt dat 'e gemeente weer meer te sêgen hê mot over 't útgeven fan bougrônd. Wy bedoele dermet dat wy de grôndpriis betaalber houwe wille.

Wat merke jou hier as inweuner fan 't Bildt fan?

- 1. De PvdA sil in goed overleg met 'e inweuners / plaatslike belangen hur weuningbouw ôfstimme op 'e behoeften die't in 'e dorpen aanwezig binne. Dut geldt soawel foor de kwantiteit as de kwaliteit.
- 2. Attesweg beter toegankelijk make foor fytsers.
- 3. Hardmake foor 'n maksimale snelhyd fan 50 kilometer, búnnen de beboude kom, op 'e Ouwe-Dijk. Dut as gefolg fan 'e besondere bebouwingsstruktuer en deur de groate invloed fan 't landbouferkeer op deuze dyk.
- 4. De PvdA sil 'm richte op 'e beheersing fan soawel de huurlasten as de totale weunlasten.
- 5. Wij wille de projektontwikkelaars bewege om 'e hanteerde m2 priizen beter ôf te stimmen op 'e behoeften en mooglikheden fan fandaag de dâg.
- 6. Stimuleringsplan foor enerzy-súnige weunings.

8. Kûnst en Kultuur

Wij sette ôns in foor:

- 1. Kulturele aktiviteiten as die fan teneelferenings, koren en korpsen, mezykgeselskappen binne fan groate betekenis en ferdiene wer noadig steun fan 'e gemeente.
- 2. De Kulturele Raad sille wy ondersteunen blive.
- 3. Dut selde geldt foor de stichtings die't kulturele aktiviteiten útfere.
- 4. Kultuur het 'n waarde in 'm sels, maar speult ok 'n belangrike rol bij partisipasy en emansipasy fan inweuners. Kultuur draagt bij an 't imago fan ôns gemeente en an 'e aigen identiteit fan 't Bildt.
- 5. Partikuliere inisjatieven fan kûnstners anmoedige.

Wat merke jou hier as inweuner fan ´t Bildt fan?

- 1. Wy sille dêr wer noadig de ferenings en stichtingen ondersteuning biede.
- 2. 'n Ondersoek na de mooglikhyd om kûnstners te fasiliteren bij 't brûkken fan eksposisyrúmte (bijgelyks: 't gemeentehuus).
- 3. 'n Ondersoek na de mooglikhyd fan 't opsetten fan 'n kûnstútlien.
- 4. Andacht foor Bildts en Fries. Promoaten blive fan 'e Bildtse en 'e Friese taal en -kultuur.

9. Duurseemhyd

Wij sette ôns in foor:

- 1. De PvdA fynt 't belangryk dat onderwerpen as klimaat, miljeu en alternative enerzjyfoorsienings foor inweuners meer is as krantekoppen. Wy wille ôns inweuners bewust make fan dut wereldwide klimaatprobleem en oproepe om met te dinken an oplossings.
- 2. Duurseemhyd betreft niet 'n spesifieke sektor of beleidsterrain. 't Is 'n prinsipe ôfspraak om 'n balâns op te maken fan belaidskeuses. Niet alleen fan 'e ekonomys te ferwachten baten en lasten, maar ok fan 'e soasjale en ekologyse gefolgen foor ôns gemeente.
- 3. De PvdA wil 'm sterk make foor duurseme renovasy en leefberhyd fan 't bestaande weuningsbestand.
- 4. De PvdA wil 'm insette foor duurseme landbou. 't Ontwikkelen fan alternatieve enerzjybronnen, passend in 't landskap, sille wy fan harte ondersteune. Jou kinne derbij dinke an: benutten sonne-enerzjy, bio-enerzjy, blauwe enerzjy en andere alternatieve enerzjyfoorsienings.
- 5. De PvdA sil 'm fersette teugen groatskalige wynenerzjyprojekten op hur grôndgebied.
- 6. Wy wille ôns hard make foor 't werom bringen fan 'e sout-soet overgangen in ôns gebied (fersiltingproblematyk).

- 7. De PvdA gaat op soek na enerzjyfoorsienings die't sorge foor 'n stevige daling fan 'e enerzylasten foor ôns inweuners. Dus metnander infestere met ondernimmers, inweuners in die projekten werbij't jou ok daadwerklik legere enerzylasten krijge.
- 8. Ondersoek na 'n aigen Gemeentlik Enerzjy bedriif of anslútte bij instellings die't hur richte op alternatieve enerzjy foorsienings met as doel dat ôns gemeente 't keurmerk "enerzjy neutraal" krijt.

Wat merke jou hier as inweuner fan ´t Bildt fan?

- 1. De PvdA gaat jou as inweuner, bedriven, maatskaplike instellings betrekke om tot 'n forse kosteferleging fan ôns inweuners op enerzjygebiet te kommen.
- 2. Een fan 'e speerpunten út 'e millennium doelen is duursemyd. Jou worre betrokken bij de feerdere útwerking fan dut onderwerp.

10. Sport

Wij sette ôns in foor:

- 1. De PvdA fynt sport 't sement fan ôns samenleving. Sport is belangryk. De PvdA wil infestere in sport en bewegen as belangryk helpmiddel bij 't anpakken fan maatskaplike problemen: kines die't te dik worre, befolkingsgroepen die't bijnader lâns leve en probleemjongeren.
- 2. Wy wille ôns derfoor sterk make dat sport foor elkeneen betaalber bliift. Niet een mât an 'e kant staan blive as gefolg fan hur/syn finansjele sitewasy.
- 3. De PvdA wil ondersoeke at 't beheer fan 'e sportakkomodasys beter in Middelseferbând organiseerd worre kin.
- 4. Wy wille dat sportfelden, gimnestyklokalen en 'e sporthal soa intensyf mooglik brûkt worre deur alle leeftydsgroepen.
- 5. Demografise ontwikkelings kinne as gefolg hê dat sportferenings noadsaakt binne om meer samen te werken. De PvdA fynt dat hier seker 'n stimulerende rol foor de gemeente lait.

Wat merke jou hier as inweuner fan ´t Bildt fan?

- 1. Niet een om finansjele redenen an 'e kant. Inset fan ôns minima regeling om dut foor te kommen.
- 2. Om 'e kosten op lange termyn beheersber te houwen fine wy dat der 'n ondersoek komme mot na een organisasy die't 't beheer het over ôns gimnestyklokalen (overige akkomodasys niet útslútte). Hierbij geldt wel as rânvoorwaarde dat 'e polityke "Couleur Locale" infloed houwe mot op 't belaid.
- 3. Met 'e sportferenings ondersoeke hoe't 'e ferenings in ôns dorpen 't hoofd boven water houwen blive kinne, soawel op 't gebied fan 'e samenstelling fan 't sportanbod as op 'e bestuurberhyd. Kortom: wy wille bestuursleden fasilitere en/of ondersteune.
- 4. Introduksy fan 'n gemeentlike fersekering foor de ferenings.

11. Sinterasy

Wij sette ôns in foor:

- 1. De kommende raadsperioade sille wy te maken krije met flinke besúnnigings. Deur groate finansjele bijdragen fan 't Ryk an banken om dermet de gefolgen fan 'e ekonomise resessy te behainen, sil der de kommende jaren rekening houwen worre motte met kortingen op 'e útkerings út 't gemeentefôns. Dut betekent dat 'e gemeente minder geld ontfange sil fan 't Ryk en dat der besúnnigd worre mot op gemeentlike taken. De PvdA sil hur andacht richte op 't soafeul mooglik behainen fan burokratise prosessen. Dêr mât gyn geld ferloren gaan. Al met al is 't niet 'n geringe opgave en die stelt ôns foor moeilike en ingripende keuses. De PvdA sil in die diskussy kieze foor 't útgangspunt dat 'e sterkste skouders de zwaarste lasten drage motte.
- 2. At der sware beslissings maakt worre motte dan geve wij de prioriteit an 't behoud fan werkgelegenhyd en an 't overeand houwen fan 'e soasjale foorsienings.

Wat merke jou hier as inweuner fan 't Bildt fan?

- 1. De PvdA sil 'm derfoor inspanne dat 'e mînsen die't 't meest kwetsber binne en foor wie't de gefolgen fan 'e ekonomise krisis 't meest foelber binne, niet nag een keer "pakt" worre. Op 't re-integrasyprogram wort niet besúnnigd en 'e minimaregelingen blive overeand.
- 2. De belastingen mâtge in 'e kommende fier jaar niet meer stige as 't inflasysifer.
- 3. De finansjele posisy fan gemeente 't Bildt is goed. Dut motte wy ok soa houwe. Alleen dêr wer't rúmte is, in 'e sin fan reserves, kinne deuze insidenteel inset worre om 'e kommende perioade fan finansjele skaarste te overbrûgen.
- 4. Om failighyd in ôns reserves in te bouwen willen wy 'n "krisisreserve" in 't leven roepe met as doel insidentele teugenfâlers as gefolg fan 'e krisis opfange te kinnen. 't Doel fan deuze buffer is dat 'e finansjele posisy fan ôns gemeente ok op lange termyn gesônd bliift.